

Другий тур ІХ Української олімпіади з лінгвістики

29 січня 2022 р.

Молодші класи

Максимальна оцінка за кожну з чотирьох задач — 20 балів

Час виконання роботи — 4 години

Пояснювати, як саме ви знайшли описаний вами набір закономірностей, або «математично» його обґрунтовувати не потрібно:

- *гірше*: «поглянувши на речення 5 і 10, у яких використовується префікс *X*-, а в перекладах фігурує форма множини, робимо висновок, що множина утворюється додаванням до слова префікса *X*-»;
- *краще*: «у даній мові форма множини утворюється додаванням до слова префікса *X*-».

1. Русинська мова

Данило Мисак

Нижче наведено кілька слів русинської мови разом із перекладами:

Русинська	Українська
амстердамський	амстердамський
арабський	арабський
богословський	богословський
земельний	земельний
карпатський	карпатський
колонізаторський	колонізаторський
купельний	купельний
лідерський	лідерський

Русинська	Українська
мобільний	мобільний
мозольний	мозольний
монопольний	монопольний
неандертальський	неандертальський
посольський	посольський
сіамський	сіамський
стабільний	стабільний
ужгородський	ужгородський

Завдання. Перекладіть русинською мовою такі слова:

баронський   безвольний   братський   варшавський   вікторіанський
канадський   моментальний   папський   перський   реальний

Примітка. Русинська мова (або, на думку деяких лінгвістів, русинські діалекти української мови) — набір східнослов'янських діалектів, якими розмовляють кілька десятків тисяч осіб у Словаччині, Сербії, Польщі, Україні, Хорватії, Угорщині та Чехії. У задачі використано діалект Пряшівщини (Словаччина).

Купелі — води для купання.

Подано 10 слів із перекладами та приблизним звучанням китайською мовою:

Слово	Переклад	Звучання
річка	河	хе
дівчина	女	ню
час	时	ші
дощ	雨	ю
чоловік	夫	фу
поле	田	тян
осінь	秋	чю
хмара	云	юн
золото	金	жін
схід	东	донг

Нижче для тих самих десяти слів — але в іншому порядку — записано переклади (у традиційному ритуальному письмі) та приблизні звучання суйською мовою:

Номер	Переклад	Звучання
1	𠂇	б'як
2	𠂆	сі
3	𠂇	га
4	𠂇	н'я
5	𠂇	т'юм
6	𠂇	тонг
7	𠂇	фен
8	𠂇	шю
9	𠂇	фа
10	𠂇	ге

Завдання. Установіть правильні відповідності.

Примітка. Суйська мова належить до тай-кадайської родини. Цією мовою розмовляють близько 300 тисяч осіб у Китаї.

3. Кайóва-апáчi

Тамiла Краштан

Нижче подано ситуацiї та дiєслiвнi форми мови кайова-апачi (у спрощеному записi), якими можна описати цi ситуацiї:

Ситуацiя	Слово
Вiн вiдносить палицю.	yidiciis
Вiн понiс чоловiка.	yideescii
Вiн вiдносить ковдру.	yidilcoos
Вiн понiс печiнку.	yidees?aa
Вiн вiдносить цигарку.	yidiciis
Вiн понiс ковдру.	yideescoos
Вiн понiс вошу.	yideescii
Вiн вiдносить жiнку.	yidilcees

Ситуацiя	Слово
Вiн понiс камiнь.	yidees?aa
Вiн понiс рукавичку.	yideescoos
Вiн понiс немовля.	yideescii
Вiн понiс голову буйвола.	yidees?aa
Вiн вiдносить сторiнку з книги.	yidilcoos
Вiн вiдносить лук.	yidiciis
Вiн вiдносить вошу.	yidilcees

Крiм того, деякi подiбнi ситуацiї можуть описувати ще й слова **yidi?aas** та **yideeskxa**.

Завдання. Наведiть дiєслiвнi форми мови кайова-апачi, якими можна описати такi ситуацiї:

№	Ситуацiя
1	Вiн вiдносить камiнь.
2	Вiн понiс цигарку.
3	Вiн вiдносить чоловiка.
4	Вiн понiс сторiнку з книги.
5	Вiн вiдносить колоду (<i>деревину</i>).

№	Ситуацiя
6	Вiн вiдносить серце.
7	Вiн понiс Койота.
8	Вiн понiс сагайдак.
9	Вiн вiдносить рушник.
10	Вiн понiс горщик.

Примiтка. Кайóва-апáчi належить до сiм'ї на-денé. Цiєю мовою розмовляли на пiвднi США; останнiй її носiй помер 2008 року.

Символ ? позначає особливий звук мови кайова-апачi.

Койот — мiфiчна iстота в iндiанському фольклорi.

Сагайдак — сумка, чохол для стрiл.

Подано речення мовою невервер та їхні переклади українською:

- 1 **Ina nijavi.**
Я чхав.
- 2 **Ina, nibbwas narikkan.**
Я і кабан їли.
- 3 **Iokh, nibisbokh karidrus.**
Ти і пацюк човгали.
- 4 **Ei ivorvor.**
Він сидів.
- 5 **Iokh, lebblat itl katsav.**
Ти і три курки танцювали.
- 6 **Nimokhmokh ijovas, buluk, nibbwas ivas atjal.**
Дев'ять жінок, корова і чотири кабани хворіли.
- 7 **Ina nirrav.**
Я сміявся.
- 8 **Ina, iokh, neman itl nitidrus.**
Я, ти і три птахи човгали.
- 9 **Buluk ilim atikkan.**
П'ять корів їли.
- 10 **Ina, niterikh narjov.**
Я і дитина кашляли.

Завдання 1. Перекладіть українською:

- 11 **Ina nidrus.**
- 12 **Nibbwas ijotl, neman ijos atjov.**
- 13 **Nibisbokh iru arjavi.**
- 14 **Ina, iokh nirjal.**
- 15 **Ina, iokh, niterikh ilim nitvorvor.**

Завдання 2. Перекладіть мовою невервер:

- 16 Він і курка їли.
- 17 Ти і сім дітей сміялися.
- 18 Я, шість жінок і корова танцювали.

Завдання 3. Спробуйте перекласти українською такі речення:

19 **Iokh kukkan.**

20 **Nimokhmokh iskham irrav.**

Завдання 4. Більшість речень мовою невервер у цій задачі можна перефразувати з використанням того чи іншого слова з такого списку: **adr, igam, igit, inam**. Що означає кожне з цих слів?

Примітка. Мова невервер належить до австронезійської мовної родини. Нею розмовляють близько п'ятисот осіб на архіпелазі Вануату на схід від Австралії.